

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Rescriptis. Titvlvs III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

team a vobis fide interposita protinus constitutum, ut si quisquam magistrorum adversus alios diceret resistendum, & primo & secundo tertio, communitus infra triduum universitati parere contemneret magistrorum, ex tunc beneficio societatis eorum in magistratibus privaretur: & quidem hoc ultimum quidem ex vobis simpliciter, quidam vero nisi satisfaceret, & nonnulli, nisi per vos se admitti ab aliis obtineret, se intellexisse fatentur. Cum autem supradictus magister C. infra triduum universitati non paruerit, requisitus iuxta conditionem ex tunc a vobis habitus, est exclusus. Qui cum satisfactioni condigne postmodum se obtulisset, in v. magistrorum juramento interposito compromisit, illorum dictum pro bono pacis se gratum & tatum pariter habiturum. Illi vero usque consilio sapientum, dictum suum communitate promulgant, & memorato magistro in virtute juramenti prestiti prohibentes, ne deinceps in licitis universitati resisteret magistrorum, & injungentes eisdem, et tandem in eodem statu persisteret quo tunc erat, donec per se vel per procuratorem se posse ab aliis magistris per sedem Apostolice obtineret, salva in omnibus honestate. Vnde nobis humiliter supplicatis, ut eundem magistrum, virum utique providum & honestum & discretum, qui tanquam obedientia filius, quod sibi predicti quatuor injunctum, suscepit humiliter, & patienter observat, & ex benignitate sedis Apostolice. faceremus communioni restitui magistrorum. Nos igitur ex premisis intelligentes eundem magistrum fuisse mandatum, ut tandem persisteret in eo statu quo tunc erat, donec magistrorum communioni de mandato sedis Apostolice redderetur, & paratus sit super praemissis satisfactionem congruam exhibere.]

CAP. XII.

Non possunt canonici sine causa restringere numerum canonicorum sui prabendarum. Abbas Siculus.

Honorius III. Episcopo & cantori Cambionensi.

Ex parte a Episcopi Eduensis fuit propositum, quod canonici Eduenses propriis commodis in hiantes prabendarum numerum ab antiquo in ecclesia Eduensi statutum (licet non sint ejus deminuti reditus) restringerent. [i & infra.] Nolentes igitur divini numinis minui cultum, sed potius augmentari, mandamus quatenus antiquum numerum facientes auctoritate nostra servari, prabendas, quas a tempore ultimi statuti inventitis vacasse in ecclesia memorata (non obstante aliqua constitutione super hoc a canonicis ipsis facta, vel confirmatione a nobis b ab eisdem obtenta) personis cum consilio Episcopi conferatis.

[i] Vt sic in temporalibus magis abundent, dum ea de quibus sustentari vult canonice numerus consuetus, tali praxitu in augmencion vultur convertere prabendarum, & in facti sui ruitioem super hoc confirmationis literas a nobis dicuntur impetrasse in communi forma.]

CAP. XIII.

Constitutio futura respicit, & non praxerita: nisi in ea de praxerita cavetur.

Gregorius IX. Archiepiscopo S. Mariae majoris de urbe.

Quoniam constitutio Apostolice sedis omnes adstringit, & nihil debet obscurum vel ambiguum continere: Declaramus constitutionem e. quam nuper super praxerendis in perceptione portionum majoribus, & consuetis servitiis a minoribus exhibendis, edidimus, non ad praxerita, sed ad futura tantum extendi a. Cum leges & constitutiones futuris certum sit dare formam negotiis, non ad praxerita facta trahi: nisi nominatim in eis de praxeritis caveatur.

a Ex hoc e. aperte colligitur non valere statutum, per quod cultus divinus sine causa dimittitur, etiam si in forma communi per Papam fuerit confirmatum. b Hunc textum dixit Curd. esse singularem ad hoc, quod app. confirmationis intelligitur de confirmatione in forma communi. c e. statum. j. de majoria. & ob.

tibus, & consuetis servitiis a minoribus exhibendis, edidimus, non ad praxerita, sed ad futura tantum extendi a. Cum leges & constitutiones futuris certum sit dare formam negotiis, non ad praxerita facta trahi: nisi nominatim in eis de praxeritis caveatur.

DE RESCRIPTIS. b

TITVLVS III.

CAP. I.

Privilegio generali, secundum jus commune obtento, obstat rescriptum speciale, etiam de eo mentionem non faciens. b. d. secundum intellectum magis communem.

Alexander III. Senonensi Archiepiscopo.

Sicut e Romana [i & infra.] Quaxitum est a nobis ex parte tua, si alicujus causa delegatis iudicibus sub lato remedio appellationis committitur, & literis Apostolicis altera pars munita (quibus ei generaliter est indultum, ut liberè sibi liceat appellare) in vocem appellationis proruperit, an ejus in eadem causa debeat appellationi deferri? Inquisitioni tuae taliter respon. quod ejus in hac parte appellatio nõ debet admitti, postquam est causa iudicibus appellatione remota commissa. Quia speciale mandatum derogat generali.

[i] Ecclesia omnium ecclesiarum dissonent Domino mater est, & magistra: ita & nos qui eidem ecclesia licet immeriti, divina dispositio providentia presidemus, prout Dominus nobis ministraverit, consultationibus respondere cogimur singulorum, & que videntur dubia, Apostolica circumspectionis providentia declarare. Sicut.]

CAP. II.

In rescripto Apostolico subintelligitur clausula, si preces veritate nitantur. Et si rescriptum prohibet causam cognitionem, est de falsitate suspectum.

Idem Cantuariensi Archiepiscopo.

Ex parte Conventrensis Episcopi nostris est auri bus intimatum, quod cum de causa, que inter G. & F. clericos vertitur super prabenda de Novalis e cognoscens, legitime eidem F. (secundum tenorem literarum nostrarum continentium, quod si constaret ipsum F. de perjurio esse convictum, & perpetuo illi renunciasset, prabenda, amoveretur ab ea, eo cognito & probato) prabendam adjudicasset eandem: ipse in vocem appellationis prorupit: & ad te quod ei prabendam praxisid & absque cause cognitione restitueres, literas nostras reportavit: [i & infra.] Verum quoniam non credimus ita praxisid scripseris, & in hujusmodi literis intelligenda est hæc conditio, etiam si non f. adponatur, si preces veritate nitantur: g mandamus quatenus inspectis literis, quas Episcopo praxidico direximus, si inveneris, quod secundum praxidictum modum ei scripserimus, & in literis, quas praxifatus F. reportavit, non fuerit habitamentio priorum literarum, sententiam praxifati Episcopi confirmes, & expeditum F. cum literis nostris, quas tibi detulit, ad praxentiam nostram tanquam falsarium venire compellas.

[i] Et Episcopus, qui post appellationem eum prabenda spoliaverat, auct. ap. alicuius beneficium conferendi potestate app. cessante privaret, donec per se, vel per nuncium, aut per literas suas de tanto excessu satisfacturus ad sedem ap. accederet, & praxinominatum G. si eundem F. in jam dicta prabenda praxumeret molestare, vinculo excommunicationis usque ad condignam satisfactionem constringeret.]

a Verba legis, leges. C. de legibus. b Et eorum interpretationibus, add. in quadam edit. Vaticana. c cap. i. eod. tit. in r. compilat. Post Concil. Lateran. sub Alexan. 3. part. 10. cap. 11. d Post Concil. Lateran. p. 7. c. 22. & c. 2. eod. tit. in r. compilat. e Noharl. al. Noharl. f Et si scripserimus taliter: hoc ex nimia occupatione contigit. g Tunc erit nisi hæc clausula inferatur rescripto, non valet rescriptum. l. ult. c. de divers. rescrip.

CAP. III.

Si in secundo rescripto per adversarium impetratum non fiat mentio de primo, valet primum, & non secundum: alius valet secundum. Et si primum sicut impetratum communi consensu partium, non valet secundum impetratum per alteram partem, hoc tacito.

Idem Vintoniensi Episcopo.

Ceterum si aliquis super aliqua causa ab Apostolica sede impetraverit literas, & adversarius ejus eandem causam postmodum obtinuerit committi alius, de commissione priore non habita mentione: priores iudices ad decisionem causae possunt procedere, nec secundae litterae obtinent alicuius roboris firmitatem. Si vero in secundis litteris habeatur mentio de commissione priori, praedicta causa a priorum est exempta iudicio: cum eadem litterae non sint veritate tacita impetratae. Verum si de adfensu partium causa committitur, & processu temporis, vel etiam continuo, alterutra pars, altera nesciente, causam ipsam, tacito de commissione priori, alii iudici obtinuerit delegari, non immerito is, qui tali dolo vel fraude adversarium suum labore coegit, in expensas condemnari debet eidem.

CAP. IV.

Si Papa mandavit in rescripto de duobus inquiri: alternativè, ad certum effectum consequendum, sufficit alterum probari.

Idem Eboracensi Archiepiscopo.

Inter ceteras consultationes tuas, fuit propositum coram nobis, quid tenere debeas, cum aliqua sub disjunctione mandantur, quorum unum verum est, alterum falsum: ut puta si proponatur, quod si talis sit sacerdotis filius, & in sacerdotio genitus, qui proximo in tali ecclesia ministravit, vel quod illicite ecclesiam occupavit eandem. Huic ergo quaestioni taliter respondit (iudici quodcumque istorum constitit) illi praebitam ecclesiam ad iudicari debere. Et eadem in similibus observandum est.

CAP. V.

Si ad quem rescriptum Papa dirigitur, debet illi parere, vel causam rationabilem assignare, quare parere non potest.

Idem Ravennati Archiepiscopo.

Si quando aliqua tua fraternitati dirigimus, quae animum tuum exasperare videntur, turbati non debes. [1 & infra.] Qualitatem negotii pro quo tibi scribitur diligenter considerans, aut mandatum nostrum reverenter adimpleas, aut per litteras tuas, quare adimplere non possis, rationabilem causam praetendas: quia patienter sustinebimus, si non feceris, quod prava nobis fuerit insinuatione suggestum.

[1 Neque moveri, aut credere quod personam tuam contemptibilem velimus reddere vel despectam, quia te sicut charissimum fratrem nostrum, & immobilem columnam ecclesiae assuetissima charitate diligimus, & honori & exaltationi tuae desideramus modum omnibus incrementum. Nam & si sepi fratribus & Consuepiscopi nostri servandam veritatem eorum quae rebus suggerantur, asserere & dare scriptimus: hoc tamen non ex minori affectione contingit, sed ut clamoribus querulantium secundum Deum, & officii nostri debitum satisfacere eo comprobemus. Quapropter monemus prudentiam tuam & exhortamur attentius, quatenus de cetero non movearis, neque turbetur, nec tuus animus deprecatur, si tibi durum vel asperum scriptimus, sed sicut vir providus & discretus.]

CAP. VI.

Cistercienses sunt privilegiati, quod non possunt conveniri per rescriptum Papa, nisi in eis fiat mentio de eorum ordine.

Idem Cisterciensibus fratribus &.

a Post Concil. Lateran. p. 7. c. 9. & c. 3. eod. tit. in 1. compil. b l. 1. C. si contra ius vel util. pub. & ibi Bald. c. Post Conc. Later. par. 4. c. 1. & c. 4. eod. tit. in 1. compil. d In 1. compil. legitur, ab iudicari. e c. 5. eod. tit. in 1. compil. f ul. Abbati Cisterciens. & fratribus Cuznan.

Cum ordinem a Cisterciensem professi: [1 & infra.] Si contra vos super decimis, vel aliis (quae ordini vestro specialiter sedes Apostolica indulgit) non facta mentione Cisterciensium ordinis, litterae fuerunt a sede Apostolice impetratae, per eas minime teneamini respondere.

[1 Et privilegio quo fratres alii gaudeatis, inter vos & clericos, alios, faculares super decimis quaestione suborta, tacito quod sitis Cisterciensium ordinis, contra vos, vel in monachos alterius ordinis litterae a sede Apostolice impetratae, deinde juramentis, litigiis, sicut i vobis significantibus accepimus, & expensis difficilibus vos inquietant. Volentes ergo vobis sollicitè providere, ne contra tenorem privilegiorum vestrorum positum quorundam temeritate vocari, aut. Apostolice, vobis mandamus, ut.]

CAP. VII.

Si sede vacante scribitur capitulo, aut gerenti vice Episcopi, ut praebendam alicui conferat, si creatur Episcopus non dicitur executioni mandatum, & ad eum spectat collatio praebendarum, illud adimplere tenetur. hoc dicit, secundum lecturam communiter adprobatae. Abbas Siculus.

Idem Tornacensi Episcopo.

Eam tibi te: [1 & infra.] Dudum si quidem ante tuam promotionem litterae a nobis (si bene meminimus) emanarunt, quibus deano & ecclesiae tui commissa (te adhuc in eodem capitulo existente) mandatum dedimus & praecipimus, ut P. (qui de gente Ludzororum originem duxit, & divina gratia fidem Christi suscepit) in canonicum reciperet, & praebendam sibi conferre deberent: [1 & infra.] Ipse vero (quia donatio praebendarum ad te spectabat) praecipuum nostrum executioni non potuerunt mandare. Cum itaque praefectus P. te super hoc ex parte nostra requireret, respondiisti, quod nullum inde mandatum receperas, & sic eum ad te in seculo negotio, remisisti. Quod nullatenus fecisse deberes, si data litterarum diligentius attendisses, cum tempore, quo litterae ipsae datae fuerunt, de capitulo ipso esses, sicut quieras Archidiaconus & canonicus ejusdem ecclesiae, nec esses adhuc in Episcopum consecratus. [1 & infra.] Pro eo vero quod a Ludzox exiiteris, ipsum dedignari non debes.

CAP. VIII.

Non valet rescriptum impetratum ad beneficia, si in eo tunc dignitas impetratur.

Lucius III. Limonensi Episcopo e.

Adares nostras pervenit, quod plerumque decani Archidiaconi, praetores, vel alii ecclesiastici praedicti dignitatibus, super minoribus beneficiis litteras impetrantes, non supprimunt dignitatis suae, & simplici nomine se appellant, tanquam non habeant aliquem pensionatum. [1 & infra.] Tuae consultationi [taliter] respondemus, quod cum non sit intentionis nostrae, ut pensionem pluribus redditibus abundantes, per litteras nostras pauperes clericos super minoribus beneficiis inquietent, litteras, in quibus actor suae nomen dignitatis suppedit, vires nolumus obtinere.

[1 Ideoq; rescripto nostro postulas edoceri, si fratri ista tunc, praedictum illi debeas generare.]

CAP. IX.

Valet secundum rescriptum impetratum ab adversario, licet non faciat mentionem de primo, si primum impetratum dolo, vel negligentia, non fuit usus illo.

Idem Norwicensi Episcopo.

Si autem aliquis auctoritate posteriorum litterarum per adversarium in iudicium tractus, objecerit

a Cap. 1. eod. tit. in 2. compil. b Videtur esse pars c. eam te. f. de arate & qual. ord. c. 3. eod. tit. in 2. compil. c In uno habetur, in fratrem. d Vide in hunc locum Ioan. Rojars in singularibus fides. singul. 104. e al. Vualtero Lincon. Archidiacon. Al. Vinton. Episcop. f Post Concil. Later. sub Alex. III. par. 4. c. 1. & c. 6. eod. tit. in 1. compil. g Cap. 7. eod. tit. in 1. compil. & post Concil. Later. sub Alex. III. par. 4. c. 9.

litteras

litteras se priores habere, de quibus in posterioribus mentionem non habetur, sed eis dolo, vel negligentia uti postposuerit, excusari non debet. Si autem, quia delegati iudicis copiam nequeverit habere, per posteriores litteras non poterit conveniri.

CAP. X.

Non valent rescripta per qua incerti iudices dantur, vel futura negotia committuntur.

Idem.

Ad hæc a sumus [1 & infra.] Significatum est nobis, quosdam in provincia tua partibus tales (ut adferunt) de Cancellaria nostra litteras recepisse, per quas eorum omnia negotia unius iudicis, vel plurium (quos sibi elegerint) arbitrio committuntur: sicque fit, ut si aliquem pulsare voluerint, examen ordinarii iudicis non requirant, sed ad unum iudicem vel plures delegatos sibi propinos, & parri ad verum suspectos, super examinanda questione decurrant [2 & infra.] Nos igitur huic morbo ceterivolentes obviare remedio, mandamus, quatenus si litteras tales in provincia tua inveneris, eas carere viribus nostra auctoritate decernas.

[1 In Apostolica sede disponente Domino constituitur, ut que contra iustitiam attentantur, nostra sollicitudine ad rectitudinem tramini revocentur. Prævide.]

[2 Quod quantum sit Deo contrarium, & ecclesiasticis sacris vel canonibus inimicum, nemo ambigit, qui vel ad modicam notitiam canonica institutionis apprehendit. Tales itaque litteras a cancellaria nostra non credimus emanasse vel prodixisse, vel si forte prodierint, sanctissimam nostram qua diversis occupationibus impedita, singulis causis examinanda non sufficit, effugiant. Vnde.]

CAP. XI.

Falsa latinitas vitata rescriptum Papa. hoc dicit, Joani. And. concordat. Abbas.

Idem.

Ad audentiam nostram e, te significante, pervenit, quod H. de sancto Stephano, super absolutione sua litteras tibi (ut prima facie videbatur) Apostolicas presentavit: quibus, quoniam manifestum continet in constructione peccatum, fidem te nolimus adhibere d.

CAP. XII.

Contra secundum rescriptum non potest opponi de sacriurnitate primi imperatoris per appellatorem, de sua appellatione non habita mentione. hoc dicit, Joani. And. concordat. Abb. Sicul.

Clemens III. e

Parte S. personæ f. ecclesiæ de Tarento nobis innotuit, quod cum capella de g. Empton ad prædictam ecclesiam de iure pertineat, O. diaconus (qui jam dictam capellam detinet) capellanum ipsius ecclesiæ nomine ipsius S. in ea ministrantem, post appellationem à se factam, amovit. Quam cum esset S. profectus & ad iudices litteras impetrasset, ipse O. appellationem suam prosequi non curavit. Cumque auctoritate iudicum in ius esset vocatus, dixit se litteras priores habere, de quibus nulla mentio in posterioribus habebat, quas usque ad tertiam citationem suppressit, eisque dolo vel negligentia uti postposuit, quod ex diuturnitate temporis viabatur, in quibus nulla mentio de appellatione ab ipso facta fiebat, cum biennium à tempore appellationis jam fuisset elapsum. Ideoque mandamus, quatenus si ita esse constiterit (revocatis in statum pristinum omnibus, quæ post appellationem ipsius O. inveneris attentata) præscriptam capellam h. matri ecclesiæ restituere procuretis, prædictum O. (si eum ap-

pellationem non fuisse profectum confiterit) memorato S. in expensis necessariis condemnantes.

CAP. XIII.

Rescriptum, quo scribitur pluribus cum clausula (Quod si non omnes, &c.) intelligitur tam de impotentia factis, quam iuris.

Cœlestinus III.

Sic citatus es à nobis petitorio a. destinato, de qua impotentia illud intelligatur (quod in litteris nostris sæpe consuevit adponi) ut si duo vel tres, quibus litteræ dirigitur, ipsis exequendis simul interesse nequeverint, unus aut plures, b. quibus scribitur, nihilominus exequantur. Nos verò ita sentimus, quod tam de iure, quam de facto, illa impotentia censetur: de iure, si aliquem illorum servum, vel infamem, aut alio legitimo impedimento detentum esse constiterit: de facto, si constiterit eum casu mortis occumbere, aut inevitabili necessitatis articulo impediri, quò minus valeat interesse. Dummodo is, qui pro necessitate præfens esse non potest, collegiis suis canonicè excusationem suam curet (si poterit) destinare: ut alii conjunctis vel executoribus nihilominus ad consummationem injuncti mandati procedant. Nec enim ille, qui tantummodo non vult interesse, hac impossibilitatis interpretatione valeat aliquatenus excusari: nisi forte sic in rescripto habeatur expressum, si non omnes interfuerint, vel simul nequeverint, aut noluerint interesse.

CAP. XIV.

In questione revocationis rescriptorum recurritur ad arbitros: si iudices in cognitione sibi non deserant, nec invicem concordant, h. d. usque ad §. Quoniam.

Innoc. III. Eliensis Episcopo.

Pastoralis officii: d [& infra.] Præterea e. quævisisti (quando de revocatione litterarum ambigitur) utrum iudices priores, an posteriores cognoscere debeant, & utrum per secundas sunt primæ litteræ revocate. Ad quod tibi respondeo, quod nisi posteriores prioribus, vel e converso duxerint deferendum, simul utique cognoscant: f. & si forte nequeverint simul in unam sententiam concordare (quamvis plures sint ex una parte, quam altera) per arbitros communiter electos à partibus huiusmodi concertatio sopiatur.

Per generalem clausulam positam in rescriptis, delegatus ante expressionem personarum, vel rerum, jurisdictionem habet in habitu, & non in actu. Et speciales litteræ derogant litteris generalibus super non specificatis in eis, quanquam de illis nullam faciant mentionem. Abb. Sic.

Quoniam autem sub huiusmodi forma, videlicet causam, quam talis adversus talem, & quosdam alios super hoc, & quibusdam aliis se habere proponit, tibi duximus committendam, à nobis multotiens litteræ impetrantur: & sollicitè quævisisti, an iudex ex delegatione huiusmodi, ante personarum, vel rerum expressionem, super personis, vel rebus exprimendis habeat potestatem: adjiciens, utrum, si antequam personæ vel res expressæ fuerint nominatim, super non expressis in commissione priori, sed generaliter comprehensis, speciales litteræ (quæ de priori commissione nullam faciant mentionem) ad alios iudices à sede Apostolica emanaverint, eundem vigorem debeant obtinere. Nos igitur ad hæc duo taliter respondemus, quod (cum generali per speciale procul dubio derogetur g.) iurisdicatio per generales litteras attributa, per speciales (quantum ad ea,

a Cap. 9. eod. tit. in 2. compil. b Vide D.D. in c. illa. de elect. Sp. in tit. de leg. §. non ostendendum. versic. ubi dicit, quod supplet iuris positivam defectum. c l. inde Neratus. §. fin. & ibi gloss. D. ad leg. Aquil. & l. confessionibus. iuncta glossa. D. de int. in iur. fac. d. Quæ hic desunt, reperies 7. de offic. & pot. iud. del. c. pastor. e. Cap. 3. eod. tit. in 2. compil. f. l. f. qui ex altera. D. de iudicis. g. l. in toto. ff. de reg. iur. Bart. in l. Marisus. de legat. 2. & l. 2. in princ. de nov. oper. in iur.

quæ specialiter exprimuntur) penitus enervatur, licet de prioribus non faciant mentionem: unde superflua relinquuntur prima questio, et merito dici possit, quod donec jurisdictionis revocetur, eam super reum, vel personarum articulis exprimendis obtineri delegatus: sed antequam exprimantur personæ, vel res, delegatus nequit jurisdictionem hujusmodi exercere.

CAP. XV.

Per generalem clausulam (quidam alii, & res alie) multitudo effrenata non includitur nec persona, nec res majores expressæ, sed pater, vel minores.

Idem Senonensi Archiepiscopo.

Sedes Apostolica a consuevit exhibere se petentibus liberalem: sed quidam ejus gratia nequiter abutuntur. [1 & infra.] Nos igitur volentes eorum malitiis obviare, decernimus: ut cum in commissionibus nostris minores & utiliores personæ solummodo designentur, majores & digniores sub generali clausula non intelligantur includi. Sed nec liceat occasione generalitatis hujusmodi multitudinem effrenatam in iudicium evocare. Nec super majoribus & gravioribus negotiis audiantur, qui de minoribus & levioribus tantum faciunt mentionem. Si quis verò aliquas personas expresserit, non ut velit cum eis in iudicio experiri, sed ut ad pares transire valeat, vel b minores (quia fraus & dolus ei patrocinari non debent) tanquam mendax precator careat penitus impetratis.

[1 Dum quod ipsa de benignitate concedit, ipsi ad malignitatem revertuntur. Quidam enim malignari volentes, in commissionibus omnibus nostris minores vel vtiliores personas proprii nominibus exprimunt, majores autem & digniores specialibus vocabulis non designant, sed eas sub quodam generalitatis involucro comprehendunt, ut commissiones ipsas a nobis facilius impetrent sub hac forma: conquiratur talis de isto vel illo, & alii quibusdam proprii nominibus exprimendis, qui eis super tali negotio & quibusdam aliis rebus, injuriis nimis & graves existunt.]

CAP. XVI.

Qui contra unum super eodem ad diversos iudices diversa rescripta impetrat, & eis utitur, perdit commodum utriusque.

Idem d. R. cantori & R. priori de monte leproforum.

Extenore literarum quas nobis destinastis, intelleximus R. sacerdotem de f. Collovilla ad alios iudices super questione (quæ inter ipsum & Abbatem de Becco vertitur) literas Apostolicas impetrasse, qui cum partem citasset adversam, dictus Presbyter coram eis non iit litigare: [1 & infra.] Cumque vos in causa cognitione procedere velletis, Abbas coram vobis proposuit, quod non tenebatur per directas ad vos literas Presbytero respondere, cum per alias ab aliis iudicibus fuisset citatus, quæ auctoritate illarum non fuerant revocata. Nos igitur attendentes fraudem Presbyteri memorati, duas commissiones super eodem negotio impetrantis, quarum altera non faciebat mentionem de reliqua (quia fraus & dolus alicui patrocinari non debent) decernimus, ut ipe commodo careat utriusque.

[1 Testimones veri idem Presbyter super eodem negotio vobis nostras literas presentavit, in quibus de prioribus mentionem fiebat.]

CAP. XVII.

Non valet rescriptum ad beneficium impetrationem, de beneficio impetrantis non faciens mentionem.

Idem Mediolanensi Archiepiscopo.

a Cap. 4. eod. tit. in 3. compil. b Vel descendere ad minores. in uno manifest. c In impressis, peccator, male, sed ex omnib. manifest. repossumus, peccator, fact. 7. eod. tit. can. super literis, & l. est. C. si contra jus vel util. pub. d Additur in 3. compil. & Joanni de Sago Canonico Rothomagensi. Al. Idem. B. cantori Rothomagensi & R. priori, & c. e 5. eod. tit. in 3. compil. f Corbevilla.

Cum adeo scripta sedis Apost. moderemur: [1 & infra.] Rescripti nobis, quod cum P. clericus in ecclesia Modicensi sufficientem sibi sit præbendam adeptus, mirabaris quod pro receptione ipsius in ecclesia de Gronzola, proposito & fratribus ejusdem ecclesie literas miserimus: cum si literarum nostrarum seriem attendisses, nihil invenisses in eis, quod debuisse tuum animum offendisse. Cum enim in literis nec de præbenda ipsius mentio haberetur, nec Modicensis canonicus, imò nec clericus diceretur in eis: & in literis ipsius hæc esset adjecta conditio: Si dignus existeret ad ecclesiasticum beneficium obtinendum: intelligere potuisses qualiter licet ipse fuerat impetrata.

[1 Ut ex certa scientia nihil in eis facimus apponi quod de jure debeat reprehendi, miramur non modicum & moveamur, quod quotiens ad te vel ad aliquos tibi subiectos nostras literas destinamus, te super his mirari rescribis, ac si mandarem us ad quod inest.]

CAP. XVIII.

Ordo rescripti interpretationem recipit à jure communi.

Idem b. electo decano, & N. canonico Cameracensi.

Causam, quæ inter Pramonstraten. & Pramon. d. ecclesias super possessionibus de Anapia vertitur: [1 & infra.] Sed quia in literis animadvertimus fuisse insertum, quod si alterutra partium citata legitime, presentiam vestram adire, vel iudicio vestro parere contemneret, vos presentis partis probationes recipere, & quantum de jure poteritis, in causa cognitione ac decisione, procedere minime tardaretis. Nos volentes ut clausula illa (quantum de jure poteritis) quæ antequam de probationum receptione mentio fieret, fuerat inferenda, clausulam illam de receptione probationum præcedat: mandamus quatenus ipsam intelligentes ibidem in causa iuxta tenorem literarum procedere non tardetis: provisi, ut si literarum auctoritate priorum, in eodem negotio legitime est processum, firmum & stabile perseveret, alioquin si occasione clausulæ memoratæ aliquid confiterit in alterius partis præjudicium attentatum, id viribus decernimus caritum: mandantes, ut in decisione ipsius negotii (sicut præmissum est) tam super principali, quam super incidentibus questionibus, appellatio remota, canonicè procedatis.

[1 Super possessionibus de Anapiscratione vestra commississe nominimus.]

CAP. XIX.

Non valet impetratio in ecclesia numerata, non facta de numero mentione, si per eam frangitur numerus canonicorum, licet non frangatur numerus præbendarum: & processus inde factus est nullus. hoc dicit ad intellectum, Pammor.

Idem Archiepiscopo Senonensi.

Constitutus f. apud sedem Apostolicam P. clericus proposuit, quod cum C. p. n. g. decano, & capitulo Bituricensi dederit in mandatis, ut ipsam recipient in canonicum & fratrem, & præbendam ei conferrent, si qua tunc in eorum vacaret ecclesia, vel proximo h. vacaturam: & ipsi cum i. mandatum ejus admittere non curasset, eis præcipiendo mandavit, ut quod mandaverat, adimplerent: sibi super hoc executoribus deputatis: & infra. Verum pars h. adversa respondit, quod cum in Bituricensi ecclesia certus esset numerus canonicorum institutus, firmatus jurejurando, & per Rom. Pontificem confirmatus, & de hoc memoratus P.

a Cap. 7. eod. tit. in 3. compil. b Idem Abbati de Alcobrato F. & P. monachi Alcobratia, ut habet 3. compil. al. electo decano & M. canonico. c 6. 8. eod. tit. in 3. compil. d Parmacensium. e Additur in 3. compil. & S. Maria in via lata, S. Apost. Legato. f 6. 9. eod. tit. in 3. compil. g Celsinus prædecessor noster, al. ita. G. Papa. p. n. h proximum. i Hoc dicitur, cum, deest in manuscriptis. k Altera.

non fecisset in suis literis mentionem : intelligendum erat circumvenisse prædecessorem nostrum, & dictas literas veritate tacita impetrasse : [1 & infra.] Discretionis a vestra mandamus, quatenus si legitime vobis constitierit numerum canonicorum, qui nunc est in eadem ecclesia, per decanum & capitulum ejusdem ecclesie juramento firmatum, antequam prædictus clericus literas executorias impetrasset : quidquid factum est occasione literarum ipsarum, irritum decernatis : alioquin ei faciatis in eadem ecclesia præbendam (si qua vacet) sublato cujuslibet appellationis obstaculo, adsignati.

[1 Licet enim cum in aliqua ecclesia certus statuitur numerus hinc apponatur conditio vel intelligatur apponi, facta se. ap. auctoritatem tamen erat credendum, quod cum ex certa scientia contra premissa eorum recipi mandavisset, cum de hoc in suis literis nihil expressisset.]

CAP. XX.

Difficile & famosum e. & est clavis totius tituli. Et h. d. in forma : Exprimens falsum, vel tacens verum in rescripto, si malitiosus, careat profus impetratus. Sed si per simplicitatem, vel ignorantiam, aut obtinisset vero expresso, & suppresso falso saltem literis in forma communi, & delegatus procedit servato juris ordine, & non specialis forma rescripti : secus si nullo modo literas habuisset.

Idem à Canonico Pictaviensi. b.

Super literis e. quæ ab aliquibus ex malitia, & à nonnullis ex ignorantia (tacita veritate, vel suggesta falsitate) impetrantur à nobis, diversos intelleximus diversa sentire, aliis adferentibus eos debere profus carere omni commodo literarum, cum mendax preceator carere debebat penitus impetratis : aliis vero dicentibus, quod est forma carere debeant in literis nostris expressa, nihilominus juxta rigorem juris sit à delegato judice in negotio procedendum. Nos igitur inter eos, qui per fraudem vel malitiam, & illos, qui per simplicitatem vel ignorantiam literas à nobis impetrant, hujusmodi credimus discretionem ad adhibendam, ut hi, qui priori modo falsitatem expriment, vel supprimunt veritatem, in suæ perversitatis poenam, nullum ex illis literis commodum consequantur : ita videlicet, quod delegatus (postquam sibi super hoc facta fuerit fides) nullatenus de causa cognoscat. Inter alios autem, qui posteriori modo literas impetrant, duximus distinguendum, quæ falsitas suggesta fuerit, vel quæ veritas sit suppressa : nam si talis expressa sit falsitas, vel veritas occultata, quæ quantumvis fuisse tacita vel expressa, nos nihilominus saltem in forma communi literas dedissemus, & delegatus non sequens formam in literis ipsi appositam, secundum ordinem juris in causa procedat : Si verò per hujusmodi falsitatis expressionem, vel suppressionem etiam veritatis, literæ fuerint impetratæ, quæ tacita vel expressa nos nullas profus literas dedissemus, à delegato non est aliquatenus procedendum : nisi forsitan eatenus, ut partibus ad suam præsentiam convocatis, de precum qualitate cognoscat : ut si in utroque casu, eadem ratio, quæ delegatum moveret, moveat etiam delegatum : & tibi delegatus suas literas denegaret, & delegatus etiam suæ cognitionis officium nullatenus interponat.

CAP. XXI.

In causa monasterii conventus Abbas per rescriptum, in quo nulla sit mentio de conventu : nec propter hoc appellari potest.

a In vulgaribus male, dominationi, cum constet legendum discretioni. b al. Mem. A. Amario can. S. Hilari Pictaviensi. c e. 10. ord. mal. in 3. compil. d distinctionem habendam. e Vide l. 1. C. Si contra jus vel aut. pub. & ibid. Bald. f sed. g Vide l. Monus. cum gloss. 2. ff. de pro. & ff. de per. har. l. Si possessor. & l. si quid possit.

nisi Abbatis & conventus bona essent distincta omnino.

Idem Abbati & conventui Præmonstratensi.

Es Doceri b postulatis à nobis, utrum per literas adversus Abbates (nulla mentione habita de suis conventibus) impetratas, teneantur Abbates ipsi super causis (quæ ad conventus pertinent, & eosdem) de ipsis querelantibus respondere : ac licet inhibita sit appellatio, per appellationis objectum possint (ne respondeant) se tueri. Super quo duximus respondendum, quod (nisi alia causa rationabilis suffragetur) per appellationem se tueri non possunt, quò minus debeant auctoritate literarum hujusmodi legitime respondere : Cum ex officio suo teneantur congregationum suarum negotia procurare : Nisi forte Abbatis & conventus negotia essent omnino discreta.

CAP. XXII.

Processus factus per literas subreptitias irritatur : sed factus contra formam rescripti, irritus movetur.

Idem Archiepiscopo & magistro VV. canonico Magdeburgensi.

Cum dilecta e in Christo filia R. custos Hesiensis ecclesie, ac procurator G. monialis, super electionibus in eadem ecclesia celebratis, litigaverint aliquamdiu coram nobis : & infra. Deprehendimus literas ad Abbatem de Remech. e & suos conjudices impetratas, per subreptionem f obtentas, cum in eis illius articuli, videlicet g de subtraكتورum resignatione, fuerit præter conscientiam nostram cognitio demandata, qui in prioribus literis ad scholasticum h Hildensem, & conjudices suos obtentis, insertus fuerat : de quibus in secundis literis mentio non fiebat : & ideo, quod ipsarum literarum occasione dignoscitur attentatum, duximus irritandum. Dicitum insuper scholasticum & conjudices suos invenimus minus providè processisse. Cum enim in literis nostris eidem principaliter mandaretur, ut ad prædictam ecclesiam personaliter accedentes, personæ idoneæ administrationem committerent Abbatibus, cui ad opus ejus fieret hinc inde resignatio subtraكتورum : ipsi formam mandati Apostolice transponentes, illo capitulo prætermisso, de aliis articulis inordinate plurimum cognoverant : propter quod processum ipsorum contra nostri formam rescripti, ac juris ordinem attentatum, irritum decernimus & inanem, ideoque mandamus, quatenus G. & quibusdam aliis fororibus ecclesie (sicut justum fuerit) restituatis, & forma mandati nostri exacta diligentia observata, in negotio ipso ratione prævia procedatis.

CAP. XXIII.

Valeat secundum rescriptum, licet de primo non faciat mentionem, quo uti velati impetrans intra annum.

Idem.

Plerumque contingit, quod aliqui nostris literis impetratis, illis uti multo tempore postponentes, tum demum eas exhibent, cum aliarum auctoritate, ab eis, contra quos primitus literas impetrant, ceperint conveniri : dicentes posteriores literas non valere, utpote non facientes de prioribus mentionem. Cum igitur non sit malitiosus hominum indulgendum, statuimus, ut si quis nostras literas impetrans, intra annum postquam copiam judicium habuerit, ex malitia, vel negligentia postposuerit uti eis, auctoritate posteriorum literarum valeat conveniri, licet in ipsis nulla de prioribus mentio habeatur.

a al. à nobis per literas doceri postulasti. b e. 11. ord. in 3. compil. c cap. 12. ord. in 3. collect. d al. Heriensi. al. Heriensi. e al. Revenne. f id est, tacendo verum, vel exprimendo falsum. g sic legendum in ver. de subreptorum resignatione, vel subtraكتورum restitutione. h Madonensem. i Cap. 3. ord. 1. tit. in 3. compil.

CAP. XXIV.

Si a delegato aliquid mandatur ordinario, debet humiliter exequi. Sed si alius delegatus per alias literas post executionem mandati contrarium, vel si ante executionem innovaverit ordinario, inter delegatum, qui mandavit, & alium, contentionem esse de jurisdictione: facias sibi utrumque literarum copiam exhiberi, non ut jurisdictionaliter cognoscas, sed ut se informet, an per secundum revocentur prima, & si prima revocentur, exequatur secundum mandatum. Si autem non revocentur, vel de hoc dubites, non exequatur secundum mandatum, donec contentio de jurisdictione terminetur. Abb. Sic.

Idem Rotha. Archiepiscopo.

Cum a contingat, & infra. Præterea cum quidam super aliquo litigantes, ad diversos iudices literas impetrant, quorum quidam obtenti à parte altera tibi mandant, ut partem adversam denuncies excommunicationis sententia subiacere, aliis iudicibus postmodum tibi injungentibus, ut eandem denuncies absolutorum, quæris, an utriusque, an neutris, vel alterutris saltem obedire debeas in hac parte. Super quo tua prudentia respondentes, credimus distinguendum, an cum primum mandatum recepisse dignosceris, tibi forsitan innovaverit inter illos & alios super jurisdictione discordiam suscitaram, an super hoc nihil omnino scivisti. Et quidem si super contentione hujusmodi nihil tibi penitus innovaverit, cum primum mandatum recipere te contingit, illud debes humiliter executioni b mandare. Sed si postea contrarium tibi ab aliis demandatur, tunc literarum ad utrosque à sede Apostolice obtentaram copia postulatam (quas tibi auctoritate presentium districtè præcipimus exhiberi) si ex ipsarum tenore deprehenderis evidenter (ita quòd non sit aliquatenus hastitandum) quòd literæ, quæ ad illos, à quibus secundum mandatum recepisti, impetratae non sunt, expressè revocent literas aliorum: tu illud intrepidus exequaris, quod tibi secundo loco mandatur. Si verò ex literarum inspectione manifestè tibi consiet, quòd literæ obtentæ ad illos, qui primum dedere mandatum, per alias minimè revocantur: secundum mandatum nullatenus exequaris. Quòd si super hoc tibi merito fuerit dubitandum, ad exequendum secundum mandatum te procedere non oportet, donec juxta ejuisdem nostræ constitutionis tenorem inter eos hujusmodi concertatio sopiatur. Et id ipsum facere debes, si primo mandato recepto, & nondum executioni mandato, tibi forsitan innovaverit, quòd inter se super jurisdictione demandata cœperint disceptare. Cæterum in his omnibus puram & providam te convenit intentionem habere: ne vel ad declinandum mandatum dubitare dicas, ubi dubitandum non est: vel etiam ad exequendum te adhaserere esse certum, ubi certum esse non debes. Licet autem ex his certa tibi detur doctrina, qualiter in his te debeas habere, nulla tamen tibi attribuitur potestas, ut inter delegatos, aut partes, de jurisdictione debeas judicare. c.

CAP. XXV.

Quando in rescripto plura narrantur, diversos effectus operantis, non sufficit impetranti alterum solum probare, ad utrumque effectum consequendum.

Idem magistro d. G. & P. de Firmisca.

Olim ex literis sancti Nicasi Remensis f. Sargensis, & Vallis regis Abbatum fuit nostris auribus intimatum, quòd cum ad eos semel & iterum à no-

a Cap. i. eod. tit. in 4. compil. b Quòd si non fecerit, poterit compelli ad exequendum. c. pastoralis. f. De off. delegat. e Adde concor. in l. qui procuratorem. in gloss. 1. ff. de procu. & in l. à d. rivo Pio. & ibi Baro. & doctores. ff. de re judic. d. al. idem de Vallibus Magistro G. & P. de Firmisca. al. de simis canonica. & cap. 2. eod. tit. in 4. compil. f. al. Romanensis, Sargensis. Aliis Signiacen. & et diocesis Rhemen. al. Sargen.

bis literæ processissent, super eo videlicet quod P. clericus sancti Remigii, parociani de Salice (quam R. de Clivo per interpositam perionam sibi collatam fuisse proposuit) detinebat, ipsi partes semel, secundo & tertio citaverunt, & dictum P. quia citatus pluries comparere noluit, per se vel per responsalem aliquem coram eis, excommunicationis vinculo innodantes, fecerunt fructus ipsius parociae sequestrari. Cumque postmodum idem P. accedens ad eos se juri promiserit pariter concedentes, diem ei assignaverunt & locum, quibus coram eis, quod promiserat, adimpleret: qui diem & locum ex literis illis tradens, in loco a rasura scripsit, quòd ipsi ei sequestratos fructus assignari mandabant: quòd coram duobus eorum tandem (tertio sui absentiam excusante per literas) est confessus. Nos igitur cum tanta temeritatis excessus falsitatis scrupulo non careret, vobis dedimus in mandatis, ut (si esset b ita) ipsi præfatorum super dicta parocia perpetuum silentium imponentes, præfatorum R. de Clivo assignaretis eandem cum fructibus sequestratis. Verum sicut vos per vestras nobis literas inimicissimè, cum dictum R. rasuram præfatorum coram vobis per testes idoneos probavisset, & ob hoc postulasset sibi dictam ecclesiam assignari: vos utrum clausula illa (si esset ita) de omnibus superioribus, an de articulo tantum rasuræ deberet intelligi, dubitatis. Nos igitur respondemus, quòd clausula illa ad omnia debet superiora referri, ad hoc ut ipsi R. præfata ecclesia conferatur: quia licet vitium falsitatis ad imponendum ei perpetuum silentium super ecclesia ipsa sufficiat, qui falsitatem hujusmodi perpetravit, non tamen propter hoc eadem ecclesia est ad versario assignanda, nisi super aliis facta fuerit plena fides.

CAP. XXVI.

Non valet rescriptum super restitutione beneficii impetratum, quod de causa excommunicationis & amonitionis impetratum non sit mentionem.

Idem Episcopo Imolen.

Dilectus a. filius Abbas sancti Stephani Bononiensis, per suas nobis literas intimavit, quòd cum ipse (sui visitationis officium in civitate ac diocesi Bononiensi commissimus) B. & A. Presbyteros ab ecclesiis suis (propter eorum graves & manifestos excessus) duxerit amovendos: iidem super restitutione sua nostras ad te in communi forma literas impetrarunt, de amonitionis sua causa, & excommunicationis, e qua tenentur adstricti, nullam facientes penitus mentionem. Nos igitur fraternitati tue mandamus, quatenus (si est ita) literas ipsas, tanquam per veri suppressionem obtentas, vitibus carere decernas.

1 Procuratoribus igitur, vicariorum & ecclesiarum ipsarum exceptiones in tua presentia proponentibus antedictis, tu super sedendum hujusmodi negotio decreveris, donec super hoc nostra voluntati beneplacitum recepisses.

CAP. XXVII.

Per literas justitiae non tenetur Episcopus providere habenti perpetuam vicariam, vel sufficientem parochiam. Nec valet litera gratia ad beneficium obtinendum, in quibus impetrans tacuit perpetuam vicariam, hoc dicit comprehendendo utrumque, intellectum.

Idem Episcopo Verastimensi f.

Postulasti g. per sedem Apostolicam edoceri, utrum alicujus ecclesie perpetuo vicario, de provenibus vicariz, bonisq; paternis habenti, unde valeat commode

a al. in locum rasuræ rescripti. b Adde quòd si ista clausula desit in aliquo rescripto, illud presumitur esse falsum. Archidiacon. & D.D. in c. cordi. De app. in 6. e Vos de clausula si ita est. d. 1. eod. tit. in 4. compil. e Sententia in quibusdam antiquis. f. al. Urastimensi. g. C. 4. eod. tit. in 4. compil. fulten.

fulsentari, teneatis per illam formam communem (cum secundum a. Apostolum) in ecclesiastico beneficio providere. Ad quod sic duximus respondendum, quod cum per formam predictam necessitatibus pauperum clericorum (quoniam sunt ecclesiasticum beneficium adsecuti) sedes Apostolica duxerit succurrendum: perpetuus vicarius (nisi de vicaria fecerit mentionem) commodum reportare non debet de huiusmodi literis, utpote veritate tacita impetratis. Non enim beneficium carere debet dicit, cuius competentem de perpetua vicaria provisionibus est provisum. Et pro habente beneficii sufficientis subsidium, ex certa scientia super obtinendo alio beneficio, de levitate scribitur, quin faciamus de primo in nostris literis mentionem.

CAP. XXVIII.

Terliteras Apostolicas de hac constitutione mentionem non faciunt, non potest qui trahi ultra duas dietas extra suam diocesim, nisi de consensu partitionis litera fuerint impetrata. hoc dicit, usq; ad s. sum et alii.

Idem in concilio generali b.

Nonnulli gratia sed. Apostol. abutentes, literas ejus ad remotos judices impetrare nituntur, ut reus fatigatus laboribus & expensis, liti cedere, vel importunitatem aforis redimere compellatur. Cum autem per iudicium injuriis aditus patere non debeat (quas juris observantia interdicti) statimur, ne quis ultra duas dietas extra suam diocesim per literas Apostolicas ad iudicium trahi possit. Nisi de adfensu partium fuerint impetratae, vel expressim de hac constitutione fecerint mentionem.

Non valent litera ad lites impetratae, sine speciali mandato Domini, nisi impetratae per consensum personarum b. d.

Sunt & alii, qui se ad novum genus mercimonii contententes, ut vel sopitas possint suscitare querelas, vel novas immittere questiones, fingant causas, super quibus a sede Apostolica literas impetrant, abque Dominorum mandato: quas vel reo (ne propter eas laborum vel expensarum dispendio molesteur) auctori (ut per ipsas adversarium indebita molestatione fatiget) venales exponunt. Cum autem lites restringenda sint potius, quam laxanda, hac generali constitutione sancimus, ut si aliquis super aliqua questione de cetero sine speciali mandato Domini literas Apostolicas impetrare presumpserit, & litera illa non valeant, & ipse tanquam falsarius puniatur. Nisi forte de illis personis exierit, a quibus non debet exigi de jure mandatum.

CAP. XXIX.

Si occasione dacionum rescriptorum, unius scilicet in causa principali, alterius in causa appellacionis, contendantur: non iudex super impetratis, sed deponatur super appellacione, cognoscere debet de validitate appellacionis.

Honorius III. Cantuariensi Archiepiscopo & consensibus suis.

Dilectus filius I. Saracenus clericus exposuit coram nobis, quod cum Jordanus clericus Damascenus ipsum super ecclesia sancti Nicolai Damasceni coram vobis auctoritate literarum nostrarum traxisset in causam: ex parte ipsius Jordanani fuit excipiendo propositum, quod auctoritate ipsarum literarum non poterat conveniri, eo quod ultra duas dietas a diocesi, (ubi praedicta ecclesia erat) contra statuta concilii generalis (de quo in eisdem literis non fiebat mentio) distabatur d. Et quia huiusmodi exceptionem admittere denegantes, procedebatis in causa (pro eo quod idem I. e. in Rophensi & Eliensi diocesi beneficia obtinet, quasi ex hoc domicilium intelligeretur habere) ipse ad no-

a. Insa de prebend. cum secundum Apostolum. b. Lateranensis, cap. 37. de lites non impetrat. etc. c. al. Dulmenensi. al. Dulmenensi. d. In nonnullis manuscriptis legitur, Citabatis. e. Jordanus.

stram audientiam appellavit: [1 & infra.] Cumq; item I. appellationem interpositam profecurus, ad Eboracensem Archiepiscopum, & ejus collegas, super praemissis literas impetrasset: vos in causa ipsa nihilominus procedentes, eidem iudicibus ne in commisso sibi procedant negotio, inhibetis. Quocirca mandamus, quatenus (si est ita) causae super sedecatis eidem, cum non vos, sed dicti iudices cognoscere habeant, ad quos iurisdicchio debet pertinere.

[1. Vbi ejusdem appellatione contempta partem alteram mittendam in possessionem ejusdem ecclesiae causa custodienda decrevisse.]

CAP. XXX.

Si plures impetrant in eadem ecclesia, statim data: ut primus impetrans preferatur, & solus admittatur. Ita communiter summarius Doctores. Es procedit istud summarium secundum opinionem communem, quae hodie invaluit propter jura nova.

Idem Episcopo & Archidiacono Legion.

Capitulum sanctae crucis Cantuariensis exhibitam nobis petitionem monstravit, quod [Callimacho clerico] super praebendali beneficio in eorum ecclesia obtinendo, literas nostras ad eos prius monitorias, & deum praepetorias impetrante, B. clericus contra eos super consimili beneficio in eadem sibi ecclesia conferendo, ad I. Archiepiscopo Tornac. & ejus collegas, de praedictis literis non habita mentione, executorias a nobis literas impetravit: qui post appellationem ad nos interpositam, in eos suspensionis & excommunicationis sententias protulerunt: ac dictus a. C. super executione mandati pro eo facti, ad alios obtinuit scripta nostra: qui tulerunt suspensionis & excommunicationis sententias in eodem I. Quocirca mandamus, quatenus eo recepto in canonicum & in fratrem, assignatoque sibi beneficio praebendali, qui ad eos prius mandatum Apostolicum reportavit, praefatas sententias juxta formam ecclesiae relaxetis: alteri super praebendali beneficio in eadem ecclesia silentium imponentes.

[1. Unde nobis humiliter supplicavit, ut cum in eadem ecclesia statantur XII. sint praebende, & ob hoc non sine magno gravamine simul providere possunt, utriusque sacerdotis easdem sententias relaxari, & provideri aliter eorum in eadem ecclesia de praebenda praesertim, cum in utriusque literis clausula illa continetur inserta, nisi de mandato nostro eadem ecclesia foret in alterius receptione gravata.]

CAP. XXXI.

Si habens literas Papa ad beneficium, eis propter annum pensionem renuncias, non valent litera beneficiales per eum hoc tacito impetrata.

Idem Bituricensi Archiepiscopo, Apost. sed. leg.

Audientiam nostram [se significante] pervenit: quod quidam clerici obtentis a sed. Apostol. literis super provisione sua in aliquibus ecclesiis tibi subiectis, recipientes ab eis annuas pensiones seu alia beneficia, ab eorum impetratione desistunt, renunciantes beneficio literarum: [1 & infra.] F. t. mandamus quatenus eos qui post literas taliter veditas, alias (de illis mentione non habita) impetrabunt de cetero, vel haecenus impetraverint: carere decernas commodo earundem, & ecclesias non permitas earum occasione vexari: revocando in irritum, si quid earum praetextu inveneris esse factum.

[1. Demum ad sedem Apostolicam accedentes super sua provisione obtinent alias literas ab eadem, de literis antea impetratis non habita mentione, & sic gratia Apostolica benivolutate abutentes ecclesias multipliciter inquietant. Ne igitur tales de sua circumventionis astutia gloriantur.]

CAP. XXXII.

Receptus per literas Apostolicas, licet praebendam expectet, per alias literas hoc supprimeat, in alia ecclesia recipi non debet hoc dicit, inherendo verbi litera.

a. Distum R.

¶ Greg. IX. Mediolanensi Archiepiscopo.

In nostra proposuisti presentia, quod nonnulli clerici a sed. Apostol. plures literas (non tamen alias de aliis mentionem facientes) impetrant fraudulenter, quod in pluribus ecclesiis admittantur: sicque aliquando in aliis recepti, licet nondum in eis ecclesiasticum beneficium sint adfecti, alias ecclesias super receptione sua nihilominus impetunt & molestant a: & infra.

Mandamus quatenus eos clericos ecclesiis in quibus recepti sunt, faciens esse contentos, non permittas alias ab eis occasione literarum huiusmodi molestari. Nisi de receptione forte sua expressam fecerint mentionem.

CAP. XXXIII.

Non valet rescriptum, quod procurator revocatus & de hoc certificatus, extra iudicium impetravit: sed, tamen si in iudicio: dummodo revocatio ad notitiam adversarii vel iudicis non pervenit. hoc dicit, secundam leituram magis communem.

¶ Idem Episcopo Sivanestensi, & Abbati Carulico b.

Ex parte decani & capituli Laudunensis fuit propositum, quod cum ipsi auctoritate Apostol. indulgentiam in nobilem vitum l. excommunicationis sententiam protulissent: procuratoribus partium propter hoc ad sedem Apostol. accedentibus, & lite super diversis articulis contestata, nos causam vobis commisimus terminandam, hoc adfecto, ut non obstantes literæ præter adfensum partium impetratae. Dicitur autem nobilis citatus, proposuisti, quod per illas literas procedendum non erat, ex eo quod V. qui easdem literas impetraverat, falsus existerat procurator, cum ipse ante impetrationem literarum ipsarum, propter suspicionem, quam contra eundem conceperat, mandatum sibi traditum revocasset. Eis igitur proponentibus ex adverso, quod ad nos vel ad ipsos huiusmodi revocatio non pervenit, vos quod deberetis per literas ipsas procedere, per quandam interlocutoriam protulistis: & infra. Petente itaque procuratore ipsorum, ut in ipiceretis prædictam indulgentiam, procurator ipsius nobilis ex adverso respondit, quod non erat per jam dictas literas procedendum, exhibens alias quasdam posterius impetratas, inter alia continentis, ut si de partium voluntate procederet, causam terminaretis eandem: alioquin ipsam sufficienter instructam remitteretis ad sedis. Apostol. examen, cum indulgentia memorata. Quas literas ipsi ex eo non valere dicebant, quia per eundem V. & post revocationem mandati fuerant impetratae. Quia verò iuxta generalis statuta concilii, Apostol. literæ, quas sine speciali mandato Domini quis impetrat, valere non debent, nisi sit de illis personis a quibus non est exigendum de iure mandatum: mandamus quatenus si revocatio mandati ad procuratorem pervenit (cum minus valere debeat literæ quæ impetrantur ab illo, a quo mandatum Dominus revocavit) in negotio & juxta priorum continentiam literarum, non obstantibus posterioribus, procedatis.

CAP. XXXIV.

Rescriptum impetrationis contra hominem alicuius diocesis, non extendatur ad hominem eiusdem nominis alterius diocesis.

¶ Idem Decano & magistro G. canonico Leodicensi.

Significante V. nos noveris accepisse, quod cum R. contra V. Rhemensis diocesis super quibusdam panis & aliis ad iudices literas impetrasset, idem V. excipiendo proposuit, quod cum idem non de Rhemensi, sed de Leodicensi diocesi existeret, per huiusmodi literas (cum de diocesi Leodicensi, non facerent d. aliquam mentionem) convenire de iure, non poterat, nec

a Vide l. 1. sed & sequens. D. de Carb. ed. & D. de lib. cau. l. ordinata. b in multis antiquis ita, & Abbati Compedien. c In uno antiquo, in negotio isto. d faceret.

debebat. Et quia exceptionem huiusmodi admittere denegarunt, nostram audientiam appellavit a. Ideoque mandamus quatenus si est ita, revocato in irritum, & cetera.

CAP. XXXV.

Per rescriptum impetrationis contra homines diocesis, non possunt conveniri homines civitatis.

Idem priori sancti Laudunensis, & Succentori Rothomagensi.

Rodolphus clericus rector ecclesie sancti Christophori de civitate Sagiensi, sua nobis insinuatione monstravit, quod cum magister R. eum per quasdam literas contra Episcopum Sagiensem, & quosdam alios Sagiensis diocesis, super rebus & rebus aliis impetratas a nobis coram iudicibus super eadem ecclesia per generalem clausulam (quidam alii) convenisset: idem rector proposuit excipiendo, quod cum esset de civitate Sagiensi, & sub eadem clausula nullus de civitate ipsa intelligitur inclusus, convenire non poterat per eandem. Et quia dicti iudices exceptionem huiusmodi recusarunt admittere, nostram audientiam appellavit. Ideoque mandamus quatenus est ita, revocatis in irritum, & c.

CAP. XXXVI.

Si conventus fuerit per clausulam, moriturus re integra, successore conveniri non potest.

Idem Abbati sancti Isaacii.

Significavit nobis comitissa Namutenis, quod cum mortuo comite fratre suo, ipsa in eius successore comitatu, G. & B. per quasdam literas Apostolicas contra Tullem, Episcopum, & quosdam alios clericos & laicos, impetratas, eam coram iudicibus (ad quos obtenta fuerant) super eadem summa pecunie, quam eidem fratri suo se mutua se dicebant, per illam generalem clausulam, quidam alii (quia in prædicto comitatu successerat) convenerunt, excipiente itaque procuratore suo, quod cum adhuc frater eiusdem mulieris viveret, quando eadem literæ impetratae fuerunt, nec per ipsas dum vivere, fuerat ad iudicium evocatus, eorum auctoritate non poterat conveniri. Et quia iudices exceptionem non admittentibus ipsius, nostram audientiam appellavit, & infra. Ideoque mandamus, quatenus si est ita, revocato in irritum.

CAP. XXXVII.

Non valet litera executoria, in quibus impetrans falsi dicit monitorias præcessisse.

Idem Abbati sancti Victorii.

Ex insinuatione Episcopi Ambianensis accepimus, quod I. clericus super eius provisione ad ipsum præceptoris, & postmodum ad vos. b executorias contra eum literas impetravit: & infra. Quocirca mandamus, quatenus si nullæ monitoriæ super hoc præcesserint, executoriis supersedeatis eisdem, dummodo eadem executorie de monitoriis fecerint mentionem: alioquin in executionis negotio iuxta directum ad vos pro ipso mandatum, ratione prævia procedatis.

CAP. XXXVIII.

Cessantibus clausulis in dubio Papa non censetur gravare eundem collatorem super provisione duorum: ideo secundus impetrans repetitur, sive primus expellet, sive sit jam gratiam consecutus: hoc dicit, secundum intellectum glossæ.

Idem Norwicensi Episcopo.

Mandatum Apostolicum ad te directum, ut Magistrum S. faceres in canonicum recipi, & in fratrem

a Vide & l. a procedente. & ibi Bart. C. de dila. b ad dnm loquitur ad Abbatem & Episcopum. Ne putes erratum esse, & pluralis locutio duorum membra consistere potest. c q. 3. §. ubi numerus. verum rectius loquitur Abbat S. Victorii, & collegio, alias non subaudiretur in plurali. c. quam gravi. 7. de vitiis falsi. Novice;

Novien. ecclesiaz, si pro alio ibidem non scripsimus, qui hujusmodi gratiam prosequatur, alio jam beneficium per nostras literas obtinere, prosequi non teneris. Cum super receptione duorum gravandi ecclesiam antedictam non fuit intentio mandatoris.

CAP. XXXIX.

Ecclesia in qua Papa primus dedit monitórias, & secundus executorias, per primum, non per secundum intelligitur gravata. Idem.

Literis Apostolicis ad vos directis, ut G. clericum reciperetis in canonicum & in fratrem, nisi pro alio fuisset per nos ecclesia vestra gravata, mandatum nostrum vos exequi volumus & mandamus. Non obstante, quod T. Subdiaconum per nostras literas executorias recepistis, quia bonae memoriae H. p. nostro monitórias impetravit. Cum factum pra. nostris potius, quam nostrum fuerimus profecti. a.

CAP. XL.

Dilectissimi, cui scribitur, ut in diocesi sua, ubi pro alio scriptum non est, provideat & faciat provideri, non potest id exequi circa beneficium spectans ad collationem alterius, jam pro alio gravati. Idem.

Abbatem, qui mandatum Apostolicum jam recepit, ut S. clerico in aliqua ecclesiarum sui monasterii provideat, & per literas generales ad dioecesanum Episcopum obtentis, ut in diocesi sua [ubi pro alio scriptum non est] faceret provideri, cogi juris ratio non permittit, nec super conferendis ecclesiis, aut beneficiis aggravari, etiam si facultatem habeat dioecesanus per easdem literas providendi.

CAP. XLI.

Per scriptum ductionis excommunicatori, ut absolvat excommunicatum, si contra concilium eum excommunicavit, datum executoribus, qui eo non parente exequantur, non excommunicatori, sed executoribus cognitio demandatur. Idem.

Excommunicatio, qui contra statuta concilii b. generalis afferit se ligatum, literis ad excommunicatorem obtentis, ut (si est ista) sine difficultate absolvat eundem, & aliis c. deputatis iudicibus, qui (eo non parente) mandatum Apostolicum exequantur. Non excommunicatori (qui de facto suo in hoc certus esse debet, licet in hoc deferatur eidem) sed illis cognitio demandatur.

CAP. XLII.

Si impetrans scriptum ad beneficium, dixit se non beneficium, cum tamen haberet beneficium, licet exiguum, non valet rescriptum. Idem.

Si proponente aliquo nondum se beneficium ecclesiasticum assecutum, super provisione ipsius (licet minus competens obtinens) rescriptum Apostolicum de hoc mentionem non faciens, impetretur. Illud veluti fraudulenter obtentum dicitur non valere.

CAP. XLIII.

Annotate rescripte Apostolicae in casibus hic enumeratis privantur commodum rescripti, & eodem modo in sumptibus & damnis ad versari.

Idem Episcopo Parisiensi.

Quia nonnulli diversis modis literis Apostolicis abutuntur, statuimus, ut quicumque obtentas sub nomine suo literas alius ejusdem nominis tradunt, qui quos voluit fatigant indebitè per easdem, & qui eas tali modo recipiunt: quique illos contra quos nihil habent questionis, faciunt in iudicium evocari: aut literas ipsas ad futuras trahunt controversias, quae non

a. executi. b. Later. sub Innoc. III. c. 47. c. & alius si- bi iudicibus deputati.

dum fuerant tempore impetrationis exorta: seu quendam super uno negotio, vel etiam malitiosè super pluribus personalibus actionibus, quae sub uno iudice possent tractari commodius, per varias literas coram diversis iudicibus trahunt, ut laboribus fatigatus & sumptibus, vel compellatur componere, vel cedere iuri suo: aut reus auctorem eodem tempore ad diversa loca, vel indeterminatè ad villam, quae commune cum pluribus ejusdem provinciae villis habet vocabulum, citari procurat, ut dum non comparuerit excommunicetur quasi contumax, & sic eum à sua intentione repellat: eandem literarum commodo careat a, & adversariis in moderatis expensis ac damnis, quae propter hoc eos pertulisse confiteri, condemnentur.

DE CONSVETVDINE.

CAP. I.

Consuetudo inferens gravamen ecclesiae, debet iudicis officio tolli, hoc dicit secundum intellectum magis singularem.

Gregorius in Registro. b.

Consuetudines, quae ecclesiis gravamen inducere dignoscuntur, nostra nos decet consideratione remittere.

CAP. II.

Ex consuetudine potest introduci alius sine solemnitas, per quam sine apprehensione reali transferatur possessio rei absentis. h. d. & est casus singulari, secundum Abbatem. Scul.

Innocentius III. Archiepiscopo & cap. Lugdunensi.

Ex literis: [1 & infra.] Si verò aliquis possessionem aliquam claustris, vel aliis religiosis locis, in bona [valitudine:] vel ultima [voluntate] pro suorum vult remedio peccatorum conferre: hanc conferendi formam esse proponis, quòd in huiusmodi donationibus modicum terrae consuevit in manu accipere, vel in extremitate a pallii manu pra. latae ecclesiae sustinetur, aut super altare ponendum sub testimonio videndum & audientium [sub dicta forma,] quae scotatio vulgariter appellatur: [2 & infra.] Discre. vestre mandamus: quatenus donationes eorum, quae sub obtentu consuetudinis claustris, ecclesiis vel quibuslibet locis religiosis pie conferuntur, etiam sunt collata, faciatis irrevocabiler observari, cum huiusmodi signum, quòd scotatio dicitur, non tam facta donationis, quam tradita possessionis sit evidens argumentum.

[1. Quae tu nobis, frater Archiepiscopo, destinasti intelleximus manifestè, quòd regnum Daciae, quantum ad ea quae ad jus fori contingunt, consuetudinibus suis, & institutionibus Regum suorum omnino regatur: Unde nullum usum testamentorum illius provinciae hominibus contingit habere, qui alibi in ultimis de eadem voluntatibus secundum legalem observantiam custoditur.]

[2. Verum quia huiusmodi donatio malitiosè à quibusdam cavillatoribus sicut asserta impeditur, à nobis humiliter postulasti: ne lucra religiosa & ecclesiae quibus multa possessione sub scotatione huiusmodi sunt collata, ab aliquibus possint vel debeant temerè perturbari, paternam devotum sollicitudine providere. Nolentes igitur ut tales constitutiones, quae diuturnitas temporis, ut assertis, observantur, & usus consuetudinis approbatae hactenus retinuit, temeritate qualibet infirmetur.]

a. addè generaliter de altibus que inferunt rescriptum. l. 1. c. si contra jus vel util. pub. b. lib. 1. epist. 84. ad Felicem Episcopum Messanensem, & cap. 1. eod. tit. in 1. compil. c. Cap. 1. eod. tit. in 3. compil. d. in quibusdam recentioribus ista, scilicet male, meo iudicio, vel in extremitate pallii manu pra. latae ecclesiae, &c.

